

του Ντολμά μπαξέ· τὸ Βοσποριανὸν τὰ γέρι γλυκοχαδέθει τὴν ψυχὴν μας· τὰ πουλιὰ ἀπὸ τοὺς παραδεισένιους κήπους τοῦ Γιλντιζ ἀποχαιρετοῦνε μὲ τὸ ὑστερνὸ τους κελάδημα τὸν ἥλιο καὶ ὁ Δ. ἀπαγγέλλει στίχους. Κι ὅτα φτάσαμε στὸ Ἀρναούτκιο καὶ καθίσαμε στ' ἀρογιάλι, βουδαθήκαμε κ' οἱ τρεῖς κι ἀφίσαμε τὸ μεγάλο ζουγράφου καὶ τὸ μεγάλο ποιητή, τὸ Βόσπορο, νὰ μᾶς ξεδιπλώνει ζουγραφιὰς ζωτικῆς καὶ νὰ μᾶς τραγουδεῖ νεραϊδιὰν τραγουδιὰ.

ΙΑ'.

ΠΟΛΗ, τὴν ἴδια μέρα.

Πηγαίνοντας στὸ Ἀρναούτκιο, ἡ ἀμαξία μᾶς περνοῦσε ἀνάμεσ' ἀπὸ παλάτια καὶ ἀπὸ χαρέμια μὲ τοὺς ἀψηλοὺς τοίχους—ἀληθινὰ τεχνιὰ κάστρου. Πίσω ἀπ' αὐτοὺς τοὺς τοίχους στενάζει σκληρωμένη ἡ Ὀμορφιά καὶ ἡ Λευτεριά. Οἱ χανούμισες δὲν εἶναι γυναῖκες, δὲν εἶναι ἀθρώποι· εἶναι ἀπλὰ ὄργανα τῆς ἀντρικειᾶς χτηνωδίας. Κ' εἶναι τόσο ὁμορφες!

Ὅπως τὰ πρόβατα, τίς ἀφίνουν καὶ αὐτὲς ποῦ καὶ ποῦ νὰ βγαίνουν κοπάδια κοπάδια, δέκα δέκα γιὰ εἶκος· εἶκοσι μαζὶ καὶ νὰ πηγαίνουν σὲ ἔρημα ἀρογιάλια καὶ σὲ παράμερες πρασινάδες ν' ἀνασαινοῦνε λίγο τὸ λεύτερο ἀγέρα. Πηγαίνοντας ἀπὸ τὸ Χαϊντάρ πασσαὶ στὸ Μαλτεπέ μὲ τὸ σιδερόδρομο καὶ περνώντας τουρκοχώρια, τίς ἐβλεπα ἔτσι στὰ χωράφια, τὸ δελι, νὰ βόσκουνε τῆ λευτεριά. Κι ὁ Κισλάρ-αγας, ἕνας ἀσημομοῦρης ἀράπαρος, μὲ τὸ βούρδουλα στὰ χέρια, γιὰ νὰ χαϊδεύει τὰ τρυφερά τους τὰ κορμιά, ὅταν οἱ ματιῆς τους παραστρατίσουνε.

Τίς βουρδουλιῆς αὐτὲς τίς ἄκουσε μιὰ μέρα ὁ Θανάσης. Πήγαινε στὸ Γιλντιζ μαζὶ μὲ τὸ γιατρό ποῦ εἶτανε νὰ κάμει ἐγχείρηση σὲ κάπια κόρη τοῦ ἀδερφοῦ τοῦ Σουλτάνου. Μόλις μπήκαμε στὴν περιοχή τοῦ Γιλντιζ, τοὺς ζυγώνει ἕνας Τούρκος ἀξιωματικὸς καὶ λέει στὸ γιατρό, ποῦχει τὰ μουστάκια του σηκωμένα τὸν ἀνήφορα, ἀλλὰ Κάξερ:

—Ἐφέντη, νὰ κατεβάστε τὰ μουστάκια σας γιὰτι δὴ μέσα δὲν ἐπιτρέπεται σὲ κανένα νὰ μπαίνει μ' ἀνεδασμένα τὰ μουστάκια.

Κι ὁ γιατρός:

—Τί φταίω γὼ σὰν εἶ Ἀλλάχ μου τάφτιαζε ἔτσι τὰ μουστάκια μου;

Καὶ προχώρησε. Ὁ Θανάσης κρατώντας τὴ θήκη μὲ τὰ ἐργαλεῖα ἀκλουθοῦσε κουνώντας τὰ χέρια του:

—Ἐ, τσελεπή! τοῦ λέει ἄλλος ἀξιωματικὸς. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κουνᾶς τὰ χέρια σου δὴ μέσα! Σταύρωσ' τα γλήγορα!

—Δὲν μπορῶ νὰν τὰ σταυρώσω, γιὰτι! θὰ μοῦ πέσουν τὰ ἐργαλεῖα!

Ὁ ἀξιωματικὸς βρῆκε, φαίνεται, λογικὰ τὰ λόγια τοῦ Θανάση κ' ἔτσι τὸν ἀφίσε νὰ βαδίζει λεβέντικα στοὺς Σουλτανικοὺς κήπους, ὅπου εἶχε τὰ χέρια εἶναι σταυρωμένα καὶ εἶχε τὰ μουστάκια κ' οἱ ψυχῆς γυρμένα τὸν κατήφορα.

Ἄς εἶναι. Παραστράτησα καὶ ξαναγυρίζω σὲ κείνο ποῦθελα νὰ σοῦ πῶ. Ὅταν μπήκε ὁ γιατρός μὲ τὸ Θανάση στὸ Παλάτι γιὰ τὴν ἐγχείρηση, οἱ χανούμισες στριμωμένες πίσω ἀπὸ τὰ καφάσια φώναζαν Τούρκικα:

—Τί ὁμορφος ἄντρας! Τί λεβέντης!...

Κι ὁ Θανάσης, πῶναι ἀληθινὰ ὁμορφάθρωπος, τᾶκουγε αὐτὰ καὶ καμάρωνε, ὅταν ξάφνου ἀκούει καὶ κάτι ἄλλο ποῦ τὸν ἔκαμε νάνατριχιάσει. Ἄκουσε ἄγριες βουρδουλιῆς καὶ ἄκουσε τίς χανούμισες νὰ ξεφωνίζου καὶ νὰ λαχταροῦν ἀπὸ τὸν πόνο. Τὰ πρόβατα εἶχανε λοξοδρομήσει καὶ ὁ Κισλάρ-αγας τὰ γύριζε μὲ τίς βουρδουλιῆς στὸν ἴσιο δρόμο—στὸ δρόμο τῆς χτηνωδίας σκληδιάς.

Ὅτα μᾶς τὸ δηγότανε αὐτὰ ὁ Θανάσης, δὲν μπορῶ νὰ πάρω ὄρα πῶς δὲν καμάρωνε λίγο ποῦ δαρθήκαμε τόσα ὁμορφα κορμιά γιὰ χάρη του.

ΙΕΙΟΝΑΣ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ

ΟΙ ΛΟΞΟΙ ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΙ

Βγῆκε τελευταῖα καὶ πουλιέται 2 δρα. στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμά».

Ἡ ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὴν Υ. προστασίαν τῆς Α Μ τοῦ Βασιλέως, Βιομηχανικὴ καὶ Ἐμπορικὴ Ἀκαδημία δηλοῖ, ὅτι τὰ μαθημάτων τῶν σχολῶν αὐτῆς (Γεωργικῆς, Βιομηχανικῆς, Ἐμπορικῆς, Μηχανουργικῆς, Ἀρχιτεκτονικῆς), ἀρχονται τῆ 15ῃ Σεπτεμβρίου, αἱ δὲ ἐγγραφαὶ ἀπὸ τῆς 20ῆς Αὐγούστου. Πρὸ γράμμου ἀποστέλλεται δωρεάν εἰς τοὺς αἰτούντας.

νὰ ξαναθίσῃ! Νά, γύρω τῆς κλειοῦν οἱ πληγῆς, πραινεται ὁ πόνος, ἡ ἐλπίδα ξαναγεννιέται, μπορεῖ νὰ χαμογελάσῃ ἡ χαρά. Ὅθ βασταζῶ ἐγὼ μιὰ τέτοια προσβολή; Θιφῶ νὰ μὲ περιγελάσουν ἔτσι; Ὅχι. Ὅθ ξαναρχίσω, θὰ ξαναδοκιμάσω, θὰ βάλω κάτω κάθε ἀντίσταση, θὰ εἶμαι δίχως ἔλεος. —Εἶναι μιὰ γυναῖκα ποῦ τὸ ἔταξε αὐτὸ στὴν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ τῆς, ποῦ φούχτωσε τὴ θέλησὴ τῆς σὰν τὸ τσεκούρι, ποῦ εἶναι ἔτοιμη νὰ κατεβάσῃ τοὺς νέους χτύπους χαμογελῶντας. Τὴ γνωρίζετε ἐσεῖς; Μπήκε δὴ μέσα μὲ τὸ πρόσωπο σκεπασμένον, ἔχει μιλῆσει μὲ μιὰ φωνὴν ὑπόκωψη, ἔχει προφέρει πρῶ τήτερα μιὰ λέξη παγερῆ, ἀκουμπώντας ἐννοεῖται πάντα στὸ δικὸ τῆς τὸ θαῶτος καὶ στῶν ἄλλων τὴν ὑποχώρησι. Τὴ γνωρίζετε;

ΤΖΟΚΟΝΤΑ (χωρὶς ἀλλάξῃ τρόπο.) Αὐτὴ ποῦ γνωρίζω ἐγὼ εἶναι διαφορετικὴ. Μονάχα γιὰτι εἶναι λυπημένη ἐμπρὸς σας, μιλάει μὲ χαμηλὴ φωνή. Σέβεται τὸ μεγάλο καὶ πολυπόθητον ἔρωτα ποῦ σὰς κάνει καὶ ζῆτε θαυμαζει τὴν ἀρετὴν ποῦ σὰς ὑπερυψώνει. Ὅσο μιλοῦσατε, καταλαβῆνε καλὰ πῶς μόνο γιὰ νὰ πασηγορήσουν μιὰν ἀπερίγραπτη ἀπελπισία τὰ λόγια σας παρᾶσταιν τὴν εἰκόνα τόσο διαφορετικὴ ἀπ' τὸ ἀληθινὸ τὸ πρόσωπο. Δὲν εἶναι

τίποτα τὸ ἀνήλο σὲ κείνη τὴ γυναῖκα· μὰ αὐτὴ ἡ ἴδια ὑπακούει σὲ μιὰν ἐξουσία ποῦ μπορεῖ νὰ εἶναι δίχως ἔλεος.

ΣΥΒΑΒΙΑ (πικρὰ καὶ περήφανη.) Ἐρῶ πῶς εἶστε τεχνίτες σ' ἔλεος τίς γλώσσας.

ΤΖΟΚΟΝΤΑ. Τί ὠφελεῖ αὐτὴ ἡ σκληρότης; Τὰ πρῶτὰ σας τὰ λόγια εἶχανε ἄλλον ἦχο καὶ φαινόταν, ἔμα μὸς κάνατε μιὰν ἐρωτησὴν, πῶς ἠθέλατε νὰ μάθετε ἀπλοῦστα τὴν ἀλήθεια.

ΣΥΒΑΒΙΑ. Καὶ ποιά εἶναι λοιπὸν ἡ δικὴ σας ἡ ἀλήθεια;

ΤΖΟΚΟΝΤΑ. Ἡ ἀλήθεια ποῦ ἔχει ἀξία, στὰ μάτια τὰ δικὰ μας, εἶναι μιὰ καὶ μόνη: τοῦ Ἐρωτος ἡ ἀλήθεια. Τὸ ξέρετε. Μὰ φοβοῦμαι μὴν πληγῶσω.

ΣΥΒΑΒΙΑ. Μὴ φοβάστε μὴν πληγῶστε.

ΤΖΟΚΟΝΤΑ. Ἡ γυναῖκα, ποῦ τῆς κάματε τόσες κατηγορίες, ἀγαπήθηκε φλογερὰ καὶ—ὑπομείνατε νὰ τὸ πῶ—μ' ἕναν ἐνδοξον ἔρωτα. Δὲν κατέβασε, παρὰ ἀνέβασε ψηλὰ μιὰ δυνατὴ ζωὴ. Κ' ἐπειδὴ ἡ τελευταία φωνὴ ποῦ ἄκουσε, λίγες ὥρες πρὶν νὰ γείνη ἡ πράξη ἡ τρομερῆ, φωνὴ ἔρωτος εἶταν ἡ τελευταία, πιστεύει πῶς τὴν ἀγαποῦν ἀκόμα. Καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια ποῦ ἔχει ἀξία.

ΤΟ ΔΥΤΑΡΩΜΑ

Ὅθ σὰς δηγηθῶ κάτι, ποῦ βλέπω τώρα κάμποσες μέρες, ἐδῶ στὸ ἐξοχικὸ σπίτι ποῦ κάθουμαι, κοντὰ στὸ δρόμο ποῦ ἐνώνει τὰ δυὸ χωριά, ἕνα δρόμο ἐλθῶσ στριωμένο μὲ κικκινόχρωμα, ποῦ σκίζει τὸν ἀπέραντο καταπράσινο κάμπο, τὸ σκεπασμένο ἀπὸ σταφίδες καὶ ἀμπέλικα. Κάθε μέρα βλέπω νὰ ξετυλίγεται μπροστὰ μου τὸ ἴδιο θέαμα, ἔτσι ταχτικά. ἔτσι ἡσυχᾶ, σὰ νὰ εἶναι ἕνα κομμάτι ζωῆς σὲ τοῦτον τὸν τόπο.

Κάθε πρωὶ πρὶ βγῆ ὁ ἥλιος, περνᾶνε τρεῖς χωροφυλάκοι. Ὁ ἕνας εἶναι μισόκοπος νοματάρχης μὲ ἄγρια ψαρὰ μουστάκια, ποῦ πέφτοντας σκεπάζουν τὰ χεῖλα του, καθάλλα σ' ἕνα ἄσπρο ἄλογο μὲ μακρὰ νουρά. Οἱ ἄλλοι δυὸ, νέοι, ὁ ἕνας μαυριδερός καὶ ἀμούστακος, ὁ ἄλλος ξανθὸς λιοκαμένος μὲ μικρὸ μουστάκι, κ' οἱ δυὸ καθάλλα σὲ κόκκινα ἄλογα. Κάθε βράδι γυρίζουν πάλι ἀπὸ τὸν ἴδιο δρόμο μὲ μιὰ συνοδεία ἀπὸ πέντ'—ἕξ χωριάτες. Εἶναι ὅλοι δεμένοι σ' ἕνα σκοινί μὲ τὰ χέρια πίσω καὶ προχωρᾶνε μπροστὰ ἀμύλητοι, μὲ σκυμμένα κεφάλια, ἐνῶ ἀκλουθοῦν οἱ χωροφυλάκοι. Ὁ νοματάρχης κραταίει τὴν ἄκρη τοῦ σκοινοῦ, ἀπὸ φόβο μὴν τοῦ φύγουν. Καὶ αὐτὸ γίνεται καθεμέρα. Ὅφειλέτες τοῦ δημοσίου ποῦ τοὺς πιάνουν στὰ χωριά καὶ τοὺς πηγαίνουν στὴν ἔδρα τοῦ δήμου, στὴν ἀστυνομία.

Σήμερα φαίνεται δὲν πῆγε καλὰ ἡ δουλειὰ τοῦ νοματάρχου. Ἐπίασε ἕνα μονάχα καὶ τὸν ἔστειλε μὲ τὸν ἕνα χωροφύλακα, τὸν ξανθὸ. Εἶναι βράδι—βράδι ποῦ περνᾶνε μπροστὰ ἀπὸ τὸ σπίτι. Ὁ ἥλιος βασιλεύει κόκκινος κόκκινος στὸ βουνὸ τ' ἀντικρυνοῦ νησιοῦ, χρυσαίζοντας κατὰ συγνεφάκια στὴ δύση, καὶ ροδιζοντας τὰ βουνὰ τῆς ἀνατολῆς. Οἱ στερνῆς ἀχτίδες του πέφτουν καὶ φωτίζουν τὰ πρόσωπά τους. Ὁ δεμένος εἶναι ἕνας νέος μὲ μεγάλη μύτη καὶ σουβλερὸ πηγῶν σκεπασμένο ἀπὸ ἀραιὸ γένι. Προχωρᾶει σκυμμένος καθὼς τοῦχουν τὰ χέρια δεμένα πίσω, κ' ἡ ἔψη του δείχνει ἕναν ἄνθρωπο ποῦ εἶναι ὑποταγμένος στὴ μοῖρα του καὶ ποῦ τὸ μυαλὸ του μὴ νομιθόντας δύναμη νάντισταθῇ στὰ χτυπήματά τῆς, ἔχει πάψει νὰ συλλογίζεται τὸ παραμικρὸ. Ὁ χωροφύλακας ἔχει περάσει τὴν ἄκρη τοῦ σκοινοῦ στὴ σέλα κ' εἶναι ἀφισμένος τεμπέλικα ἀπάνου στάλογο, ποῦ παγαίνει σιγὰ—σιγὰ ἀνεδοκατεβάζοντας ρυθμικὰ σὲ κάθε βῆμα τὸ κεφάλι του. Λίγα βήματα πρὶ πίσω ἔρχεται μιὰ γριά. Φαίνεται νὰ εἶναι ἡ μάνα

ΣΥΒΑΒΙΑ (ἀκρότητη) Κάνει λάθος, κάνει λάθος... Κάνετε λάθος! Ἐσεῖνος δὲ σὰς ἀγαπᾶ πιά, δὲ σὰς ἀγαπᾶ πιά· ἴσως δὲ σὰς ἔχει ποτὲ ἀγαπήσει. Δὲν εἶταν ἔρωτας ὁ δικὸς του, παρὰ φαρμάκιωμα, παρὰ πικρὴ σκληδιά, τρέλλα καὶ λάβρα. Ὅταν ὑπόφερε στὶ προσκέφαλό του, ἡ ἐπιθυμία τοῦ περνοῦσε κάπου κάπου στὰ μάτια σὰν ἀστραπὴ τρομάρας. Κλαίγοντας στὰ πόδια μου, εὐλόγησε τὸ αἶμα ποῦ ἔσωσε νὰ τὸν ἀπολυτρώσῃ... Δὲ σὰς ἀγαπᾶ, δὲ σὰς ἀγαπᾶ!

ΤΖΟΚΟΝΤΑ Φωνάζει ὁ ἔρωτάς σας σὰ ναυαγισμένος.

ΣΥΒΑΒΙΑ. Δὲ σὰς ἀγαπᾶ! Εἴσαστε γι' αὐτόνε σὰν τὴ βροχόμυξα, τὸν κάνετε μανικὰ, τὸν σπρώξατε στὸ θάνατο.

(Ἀκολουθεῖ)